

KOLLÉGIUM

SZAKMAI - MÓDSZERTANI, INFORMÁCIÓS FOLYÓIRAT

A tartalomból:

Pedagógiai program 4. oldal

Oktatási törvény 7. oldal

Gólyatábor Kalocsán 12. oldal

**XII.
évfolyam
2003.
8.szám**

Dózsa György Gimnázium és Szakközépiskola Kollégiuma (Kiskunmajsa)

Ilcsik Imre

Milyen értéke volt a „kollégista becsületszónak”?

Ilcsik Imre 1928-ban Balatonfüreden született, a Balaton szerelmese, 1945-49-ben a veszprémi Kerkápoly Károly Kereskedelmi Középiskola tanulója volt, az 1948/49-es tanévben – jórészt e sorok írójának kezdeményezésére – a helyi Batsányi János Népi Kollégium tagja volt. A bejárás helyett a helyi kollégiumi életet választotta elsősorban az érettségire való jobb felkészülés miatt, de tetszett neki a kollégisták élete, közössége is. Az osztály- és iskolai közösség; önképzőkör, sportkör aktív részese, jó tanuló, és az iskolai diákönkormányzatnak, a Diákszövetség vezetőségének tagja, a népi kollégiumi közösségnek is aktív és közszeretnek örvendő részese volt. A középiskola után hosszú ideig a néphadsereg tisztje, majd egy országos nagyvállalat igazgatója volt. Jelenleg nyugdíjasként Budapest-Pestszentlőrincen szép családi házában él családjával, gondozza kertjét, sétáltatja kutyáját és főként unokáival foglalkozik.

dr. Tatai Zoltán

1945. szeptember. A háború utáni iskolakezdés. Tanévbeindítás az akkori körülmények között. Iskolánk, a Kerkápoly Károly Kereskedelmi Fiúiskola akkor a veszprémi állomás az iskolával szemben volt. Onnan kaptuk a vagonokból a fát az osztályokban lévő kályhák fűtésére. Milyent? Rönköket, 1-2 méteres darabokat. Mi vágtuk össze a pincében. Persze mi, az elsősök. ma talán hihetetlen, de büszkén és becsülettel csináltuk. Ezek, és sok más ilyen jut eszembe, hogy mit jelentett a háború és annak következménye, amikor most is egy háborúra van kilátás. A béke megőrzése, a háború elkerülése – nem mindenáron – de kötelező. Az osztályok fűtése, az osztálynapló tanári asztalra készítése az első óra kezdetére a mi feladatunk volt. Soha eszünkbe sem jutott, hogy belenézünk és megnézzük a tegnapi jeget. A becsület ennél többet ért. Biztak

bennünk, mi nem éltünk vele vissza. Az a későbbiekben kiderül, hogy miért írtam ezt le.

„Régen”, a mi diákéveinkben, sok tekintetben más volt a szokás. Nem volt jó, de a diák nem tudta, hogy hányas osztályzatot kapott a feleletére. A tanár nem volt kötelezve a közlésére, csak a záró jegyeket közölték. Az érettségi előtt egy hónappal úgynevezett osztályvizsga után zárták a jegyeinket. Ki miből hányasra áll, csak sejtettük, de biztosat nem tudtunk. Páran úgy gondoltuk, meg kell tudni, hogy az érettségig, amiből gyengén állunk, rátanuljunk. Taktikát kellett kidolgozni. Egy olyan „vagány” osztálynak, mint amilyenek mi voltunk, nem volt nehéz.

A taktika kidolgozásában öten vettünk részt, a végrehajtásában is, amivel az osztály tagjai cinkos hallgatással egyetértett. Ez pedig a kö-

vetkező volt: névsor szerint mindenki megmondja, melyik az az 1 vagy 2 tantárgy, amelyikből tudni akarja a lezárt osztályzatot. Az ötlet jó volt, de hogy lehet az osztálykönyvhöz hozzájutni kb. 1 óra időre, hogy kiírjuk 36 tanuló 1 vagy 2 osztályzatát. Ez az ötlet is megszületett: idegen nyelvként angolt tanulunk, amit a nyugdíjkorban lévő Wallner Karcsi bácsi tanított. Nagyon szerettük, tiszteltük, csodás tanítási fogásai voltak. A jó nyelvérzékűek, talán nem túlzom el, ha azt mondom, folyékonyan tudtak angolul társalogni. Elég sokszor írtunk dolgozatot. Témája a szakunknak megfelelő volt: kereskedelmi levelezés, könyvvitel témában árut vettünk, eladtunk, megreklamáltuk, ha a küldött áru nem felelt meg a szabványnak. Élveztük. Károly bácsinak a dolgozat javításában is speciális volt a módszere. Leült az utolsó padba, és aki nem értette, miért van a dolgozatban hiányjel, aláhúzás, odament hozzá és ő készséggel elmagyarázta. Ebből született az ötlet. 3 fő jó angolos közrefogja úgy, hogy ne lásson a tanári asztal felé és addig kérdezzgetnek, amíg 2 fő a tanári asztalnál nem végez. Egyik a tanári asztal előtt áll, kezében papír, ceruza és írja, amit a másik diktál, azt az 1 vagy 2 osztályzatot, amit a név tulajdonosa felíratott.

Kb. a felénél tartottunk, amikor nyílt az ajtó és az osztályfőnök állt az ajtóban. A 4 év alatt az osztályfőnök más tanár órájára soha nem

Kollégium

KÉSZÜLT AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

*Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából
Felelős kiadó: Horváth István Főszerkesztő: Benda János Alapító főszerkesztő: dr. Benedek István
Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,
Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813
Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; Előfizethető a kiadó címén: 1417 BUDAPEST, Pf.:11. Tel./fax: (1) 352-9601
E-mail: kollégiumiszovetseg@axelero.hu Honlap: www.kollégiumiszovetseg.axelero.hu Példányszám: 1500 Ára: 112 Ft*

jött be. Ha kihirdetni valója volt, azt is mindig a szünetben tette meg. Valaki talán „megsúgta” neki, hogy mi készül. Ezek szerint volt köztünk egy III-as ügynök?! Hogy ki volt, soha nem derült ki.

Az 5 diák azonnal az igazgatói irodába ment, ahol az osztályfőnök elmondta, hogy belevitottunk az osztálykönyvbe, azt ő látta. Azonnal összeült a tanári kar. Mi ötön izgulva vártuk a döntést a folyosón. Hagyjuk el az iskolát és holnap délelőtt 10 órára jöjjünk be, addigra meglesz a székesfehérvári tankerület döntése.

Másnap 10 óra.

Határozat: mind az 5 főt az ország összes középiskolájából kizárták. Végrehajtása azonnal, egyetlen középiskolában érettségi vizsgát nem tehetnek.

Közöttük egyedül én voltam kollégista. Este összeült a kollégium vezetése.

Határozat: amit tettem, nem méltó a kollégistához. Ezért két napon belül el kell hagynom a kollégiumot.

Másnap délelőtt egyedül ültem a szobánkban a vaságyamon. Mi tévő legyek? A munkásember apámnak a vágya az volt, hogy a fiának legalább érettségije legyen. Haza tehát nem mehetek, de itt a Bakony. Betyárnak lenni nem is lehet olyan rossz. Romantikusnak tűnt és akkor talán az sem lesz baj, hogy nincs érettségim. Ezeket a gondolatokat az ajtó nyílása állította meg. Az ajtóban állt Révai József, aki a kollégiumi mozgalom támogatója volt.

Ezt a részt hadd mondjam el párbeszédszerűen.

RJ: Te miért nem vagy iskolában? Beteg vagy?

Én: Nem vagyok, de nem mehetek iskolába, mert kizártak.

RJ: Most szépen elmondod teljes részletességgel, hogy mi történt és mivel érdemeltek ki ezt a súlyos büntetést.

Én: $\frac{3}{4}$ óra hosszan teljes részletességgel és őszintén elmondtam a történeteket.

RJ: Két kérdésem van. Az egyik: az életben soha nem lesz lelkiismeret-furdalásod, hogy engem félrevezetél?

Én: Nem mert eszünkbe sem jutott, hogy belevitunk az osztálykönyvbe. Nem ez volt a cél.

RJ: A másik kérdés: kollégista becsületszavadra mondod, hogy úgy volt?

Én: Igen. Kollégista becsületszavamra.

RJ: Na, akkor most figyelj. Tudod, ki vagyok én?

Én: Igen. Népművelési Miniszter.

RK: Szedd össze a 4 osztálytársadat és holnap reggel úgy mentek iskolába, mint máskor. Jelentitek az igazgatónak, hogy a székesfehérvári tankerület döntését megváltoztattam. Hívják fel és kérdezzék meg, hogy igaz-e. Eredményes érettségit kívánok.

Leérettségiztünk. Igaz, hogy a magatartás rovatunkba tűrhető beírás került, a tantárgyakból jó osztályzatokkal érettségiztünk. Kettő közülünk kiválóan. A történetek a továbbtanulásban nem akadályoztak. Ennyit ért tehát a kollégista becsületszó. Hozzá még annyit, hogy nem volt egész életemben lelkiismeret-furdalásom, hogy becsaptam a jótévőmet.

Öt évenként mindig megtartottuk az érettségi találkozónkat. Az ötven évet 1999-ben, azóta évenként. Sajnos a 36 főből elég kevesen vagyunk már csak. Az osztálytársaink bennünket, az 5 kalkurátoroknak hívtak. Már csak velem együtt ketten élünk, sajnos. Ez történt 1949 áprilisában, érettségi előtt egy hónappal.

Veres Péter: Sójaj (1932)

*Szeretnék kiáltani olyan élesen, olyan messzehangzóan,
ahogy még nem énekelt senki,
hogy fáradt szíveken átdobbanjon a vér.*

*Szeretnék énekelni oly szépen, oly tisztán,
ahogyan még nem énekelt senki,
hogy megtört szemekből kibuggyanjon a könny.*

*Szeretném megmutatni az Igazgat, a Szépet,
ahogyan még nem láttatta meg senki,
hogy megalázott testvéreimben fölemelkedjék a lélek.*

*Szeretnék cselekedni oly nagyot, olyan rendkívülit,
hogy mint hógörgeteg sodorjon mindent és mindenkit.*

*S bár tudom - itt benn a Bölcsesség ül hideg, józan szemmel
- hogy hiába minden:*

*pusztába hangzó szó itt minden kiáltás,
nem felel rá visszhang,
elmúló jajszó itten minden ének,
a fáradt lelkek magukba roskadnak,
a szomorú szemek üresen siklanak le a Szépről,
és a cselekedetek belefúlnak a tompa közönybe,
mint hegyről leguruló kavicsok az országúti sárba.
Tudom, de mindegy:
kiáltani muszáj,
énekelni muszáj,
megmutatni muszáj,
és cselekedni is muszáj,
mert ebben és ezáltal élek.*

III.

Az intézmény jövőképe (látomás)

A „Jövőkép”-ben azt kell röviden és tömören megfogalmazni, milyennek képzeled el az intézmény a jövőjét?

Bár a helyzetfeltárás sok nehézségre és problémára is rámutathat, valamint az alapprogram sok intézményben akár jelentős változásokat is generál, a változás tervezésénél ügyelni kell a „kivitelezhetőségre”. Ez azt jelenti, hogy *olyan képet vázoljunk fel, amelyről tudjuk, hogy reális, és az abban leírtak az adott időintervallumban, az adott feltételek mellett el is érhetőek.*

IV.

1. Küldetésnyilatkozat

Az intézmény „cégerét” egy frappánsan megfogalmazott küldetés – nyilatkozatban lehet megjeleníteni, amely orientál, tájékoztat, de az intézményhez való kötődés erősítését is szolgálja. A küldetésben egyfelől arról nyilatkozunk, hogy kik vagyunk, miért vagyunk, mi a célunk, miben különbözünk másoktól, milyen garanciákat tudunk partnereinknek nyújtani, hogyan biztosítjuk a nyilvánosságot, az ellenőrizhetőséget, hogyan törekszünk az intézmény használói igényeinek kielégítésére. Lényegében a kollégium *önmeghatározásáról* van szó.

Másfelől, a küldetésnyilatkozat a mindennapi működés, illetve a továbbhaladás alapjául szolgáló, hosszú távra érvényes *vezérelv, szervező elv*, melyhez viszonyítani lehet (és kell) a tevékenységet, annak sikerességét vagy sikertelenségét.

A küldetést röviden, tömören, egy-két oldalnyi terjedelemben célszerű megfogalmazni, ezáltal az intézményről bárki számára gyors, érthető útbaigazítást ad.

2. Az alapelvek rögzítése

(Alapelv, elv: „*alapul szolgáló fontos tétel*”)

Az alapelvek azért fontosak, hogy *egyértelművé tegyünk a normákat*, a követelményeket, azt, hogy *milyen rendező elvek* szerint működik az intézmény, szerveződik és töltődik meg tartalom-

mal a tevékenység, s a működés egészére vonatkozóan *láthatóvá tegyünk mindenki számára az intézmény alapvető értékeit*. Ezzel megkönnyítjük az eligazodást az érintettek (diákok, tanárok, stb.) számára. A nevelési célok is értékválasztáson alapulnak.

A Kt. 49. § is előírja az elvek (alapelvek) pedagógiai programban való megjelenítését. Akkor járunk el helyesen és következetesen, ha az oktató- nevelő tevékenység *minden területére* kiterjesztjük az alapelvek meghatározását. Ehhez felhasználhatjuk az alapprogramban megnevezett, illetve az általa közvetített elveket is.

Mind a jövőkép, mind a küldetés, mind a részletesen leírt alapelvek *értéktartalmat* hordoznak.

Az intézmény eredményes és hatékony működése nagyban függ attól, hogy az alapelvek kimunkálásánál a testületben figyelmet fordítottak-e *egységes értelmezésükre*. Tehát ahhoz, hogy az alapelvek hitelesek és a mindennapi működés vezérfonalaként valóban használhatók legyenek, a testületben tisztázzák, illetve értelmezzék az alapvető értékeket, mégpedig úgy, hogy abban *konszenzus alakuljon ki*.

Lényeges továbbá az is, hogy a deklarált alapelvek mennyire válnak a kollégium mindennapjait meghatározó *vezérfonallá*? Az összes funkcióra hatnak-e? Átszövik-e a teljes tevékenységet, vagy csupán bizonyos területeken érvényesülnek; a pedagógusok és a többi munkatárs munkájában egyformán érvényre jutnak-e?

Tapasztalataim szerint az alapelvek megfogalmazása esetenként problémát okoz, ezért álljon itt a helyesen – de itt csupán címszavakban – megfogalmazott elvekre néhány példa.

Fejlesztés (nevelés) általában

Alapelvünk, hogy

- optimális feltételeket teremtsünk a művelődéshez, az ismeretszerzéshez
- a fejlesztésben az egyéni, valódi fejlődési szükségletekből indulunk ki (differenciálás)
- közvetítsük az alapvető, hagyományos erkölcsi normákat
- a kollégiumi tudásközvetítésben (leg-

alábbis annak bizonyos részterületén) figyelembe vesszük az iskolai ismeretelsajátítást

Életrend, életvitel

Alapelvünk, hogy

- az egészséges életvitel feltételei biztosítottak legyenek
- figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, személyes szükségleteket
- a kollégium legyen a tanulók második otthona

Tanítás-tanulás

Alapelvünk, hogy

- mindenki számára biztosítottak legyenek a megfelelő tanulási körülmények, eszközök
- mindenki számára biztosított legyen a szükséges tanári segítség
- a fiatalokat a hátrányaik ledolgozásában a személyes szükségleteiknek megfelelően támogatjuk
- biztosítjuk a változatos tanítási - tanulási formákat

Szabadidő szervezés

Alapelvünk, hogy

- biztosítjuk a feltételeket a szabadidő kulturált eltöltéséhez
- a szabadidős programok többféle igényt, szükségletet kell hogy kielégítsenek
- a tárgyi feltételek hozzáférhetősége a kellő időben biztosított legyen

Tehetségvédelem, tehetséggondozás

Alapelvünk, hogy

- a tehetség megmutatkozásának, kibontakozásának a kollégiumi tevékenységrendszerben lehetőséget kell teremteni
- a tehetséggondozásban a személyiség teljes fejlesztésre figyelünk
- az iskolával, a családdal, és más érintettekkel való együttműködés nélkül nem lehet hatékony a tehetségek gondozása

Hátránykompenzáció

Alapelvünk, hogy

- minél alaposabban megismerjük a hátrány-típusok, és a hátrányok keletkezésének okait
- a hátránykompenzációs programok, tevékenységek illeszkedjenek a valós igényekhez
- a kollégium nevelési klímáját az egyik legfontosabb nevelési tényezőnek tekintjük a hátránykompenzáció-

val összefüggő feladatok megoldásában.

Pályaorientációs tevékenység. Az önálló életkezdés támogatása.

Alapelvünk, hogy

- a tevékenységek formáját és tartalmát a differenciálás alapján szervezzük,
- az intézményi kapcsolati tőkét is mozgósítjuk a fiatalok önálló életkezdésének támogatásában,
- meg kell adni a szülőknek a szükséges segítséget ilyen irányú problémáik megoldásában.

V.

Hézagelemzés és célmeghatározás

A helyzetelemzés során kaptunk egy képet a kollégium aktuális állapotáról (alaposabb elemzésnél a pedagógiai programunk végrehajtásának eredményességéről is). Ehhez képest szeretnénk nyilvánvalóan továbblépni, elmozdulni, a problémákat kijavítani, vagy számukat csökkenteni, eredményeinket megtartani, vagy azokat tovább fejleszteni. Ez az „elérni kívánt állapot”, amely azt fejezi ki, *hová akarunk eljutni, mit szeretnének az adott időtartam alatt megvalósítani* (tömör formában a jövőképpen fogalmaztuk meg). Tartalmát meghatározzák:

- hogyan működünk jelenleg,
- az oktatáspolitikai elvárásai (a szakmai elvárásoknak való megfelelés)
- az intézményt használók elégedettsége, elvárásai.

E fejezetben tehát azt írjuk le, hogy mekkora a távolság a helyzetfeltárás során diagnosztizált jelenlegi állapot (a valóság), és az elérni kívánt állapot között, és hogyan szüntethető meg e távolság; ehhez határozzuk meg célokat.

A célt *jövőbeli állapotként* értelmezzük: „...cél csak annyiban létezik, amennyiben az emberi tudat eszmeileg előre tudja látni a jövőbeli állapotokat (folyamatokat), és tudatos szándékával meg is tudja valósítani.” (Forrás: Zsolnai József: Az értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia. ÉKP Központ, Budapest, 1995.) A cél vívmány vagy eredmény, nem pedig tevékenység vagy viselkedésmód.

A célok között tegyünk különbséget, többféle módon is. A célokat mindekeleltől osztályozzuk fontosságuk, a megvalósításhoz szükséges anyagi igény, a rendelkezésre álló személyi feltételek szerint is, amelynek megfelelően felállíthatjuk a végrehajtás sorrend-

jét. A végrehajtás időtartama szerint lehetnek rövid, közép és hosszú távú célok.

A célokat csoportosítsuk aszerint, hogy *a kollégium egészére* (pl. intézményi szinten a nevelési-oktatási kimenetre, vagy a nevelési klímára), *egy meghatározott nevelési területre* (pl. erkölcsi nevelés fejlesztése), *a tanulók egy meghatározott csoportjára vonatkoznak* (pl. halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatásának fejlesztése), vagy *a pedagógiai munka feltételeinek javításával vannak összefüggésben* (pl.: tárgyi, technikai működési feltételek javítása, szervezetfejlesztés, a szakmai munka színvonalának emelése).

Sokszor tapasztalható, hogy hibásan fogalmazzák meg a célokat. Gyakori hiba, hogy csupán a kollégium vagy a pedagógusok globális céljait, illetve feladatait sorolják fel; a pedagógiai eszközökkel megvalósítható célok meghatározása a továbbiakban nem irányul arra, *milyen eredményt akarnak elérni a fejlesztés során a tanulóknál*. Továbbá, a célok sokszor *nem konkrétak*; ezért azok nem is lehetnek ellenőrizhetőek, mérhetőek. Nem lehet őket operacionalizálni: tehát hozzájuk fejlesztési tervet (stratégiát) rendelni, amely lényegében azt írja le, milyen eszközökkel (pl. tevékenységekkel, módszerekkel) akarják elérni a kívánt célt.

Figyelmeztető a testület számára az, és a célok meghatározásánál óvatosságra int, ha a helyzetértékelés során kiderül, hogy a pedagógiai programban korábban leírt elképzelések és a jelenlegi állapot között nagy a távolság, tehát az ott leírt elképzelésekből keveset sikerült megvalósítani.

VI.

Fejlesztési tervek

(A témát lásd részletesebben kifejtve a szerző *Minőségbiztosítás és programfejlesztés a kollégiumban* c. könyvére (133-138. o., 208-212. o.)).

A célok megvalósításának kézzelfoghatóvá tétele (operacionalizálás) a fejlesztési terv formájában valósul meg. Arról van szó, hogy *minden egyes kitűzött cél esetében, konkrétan meghatározzuk a végrehajtás mikéntjét*, azt, hogy a célokat az intézményben hogyan, milyen eszközökkel kívánjuk elérni.

A terv a következő elemeket tartalmazza:

1. Célkitűzés
2. A megvalósulás kritériuma(i). (Vagy: sikerkritérium)
3. Megvalósítás (feladatok, lépések, tevékenység, módszerek, stb.)
4. Humán- és eszközbeli ráfordítás, feltételek. (A megvalósításhoz szükséges anyagi és egyéb eszközfeltétel, igény)
5. A megvalósulás mérése, ellenőrzése, értékelése (mit, hogyan, mikor, milyen módszerrel)

(Megjegyzem, hogy a tervben rögzített mérési, ellenőrzési eljárások részét képezik az intézmény mérési - értékelési rendszerének.)

A pedagógiai programból – ezen belül e fejezetből - nem maradhatnak ki azon területek fejlesztési tervei, amelyeket akár az alapprogram, akár a Kt. 32. §-a, vagy a 49. §-a megnevez. Nevezetesen: életrend-, tanulás-, szabadidő szervezés, tehetséggondozás, pályaválasztás, felzárkóztatás, önálló életkezdés támogatása, nemzeti, etnikai kisebbségi kulturális és anyanyelvi nevelés, hátránykompenzáció, felzárkóztatás, társadalmi beilleszkedés segítése, közösségi nevelés, művelődés, sport, gyermek- és ifjúságvédelem, hagyományörzés, kapcsolatok. (Ezért is jelentettük meg a helyzetfeltárásnál ezeket a területeket.)

A célok nyomán meghatározott feladatok zöme a tanulócsoportokban, valamint a különféle egyéni, illetve csoportos foglalkozások, tevékenységek keretében oldható meg. Ez azt jelenti, hogy ezek a *(nevelő)tanári munkatervekben fognak megjelenni, az adott tanulócsoporthoz, valamint az egyes diákra vonatkoztatva*. Célszerű, ha ott is követik a tervezés felvázolt módszerét.

VII.

Kollégiumi foglalkozások és témakörök

Az alapprogram előírja: „a kollégium pedagógiai programjának ... tartalmaznia kell az alapprogram 2. sz. mellékletében megjelölt témaköröket és foglalkozásszámokat”.

Hét műveltségi terület (témakör) van az alapprogram keret-tervében a csoportfoglalkozások keretében elvégzen-

dő kötelező feladatként (tevékenységként) meghatározva (2. sz. melléklet). A 3. sz. melléklet tartalmazza az egyes témakörök (műveltségterületek) fejlesztési céljait, feladatait, ajánlott tartalmát, tevékenységeit.

Ebben a fejezetben a 2. sz. mellékletnek megfelelő formában, tehát évfolyamokra bontva, az adott óraszámokkal kell megtervezni a csoportfoglalkozásokat, az egyes témakörökhöz tartozó tartalmak leírásával. Ehhez használjuk fel a 3. sz. melléklet célokra, követelményekre, feladatokra, tevékenységekre, tartalmakra s módszerekre vonatkozó előírásait, illetve ajánlásait.

A kollégiumi gyakorlatban - a tevékenységrendszerben - az előírt témakörök a csoportfoglalkozásokon túl egyéb tevékenységformákban is megjelennek. Mindig abból induljunk ki, hogy *mi a tanulók fejlesztésének a célja, mi ezzel kapcsolatban a feladatunk, és ehhez milyen eszközöket választunk*. Tartssuk szem előtt, hogy a csoportfoglalkozás csak egy a sokféle tevékenységforma közül, egyféle eszköz a cél eléréséhez (a csoportfoglalkozások ezért jelenhetnek meg a fejlesztési tervben is). Ezért arra kell törekedni, hogy a kötelezően előírt témakörökből egy-egy kiválasztott téma, tevékenység egy adott nevelési feladat megoldása tekintetében *illeszkedjen a többi tartalomhoz, tevékenységformához, illetve módszerhez*.

VIII.

A program megvalósításának feltételei

A pedagógiai programban olyan feladatok kerülhetnek be, amelyek *adekvátak a helyi igényekkel és lehetőségekkel* (szakmai realitás, humán- és eszközfeltételek, finanszírozhatóság). Egyértelművé kell tenni, hogy *milyen költségkihatása van a program megvalósításának*.

A fenntartó számára fontos szempont, hogy:

- tartalmazza-e a program az általa meghatározott (és finanszírozott) feladatokat,
- az új feladatok milyen mértékű személyi és dologi költségkihatással járnak, s ez miből fedezhető,
- **a fenntartó által biztosított órakereten felül milyen tevékenységgel kell számolni, s ha ilyen van, milyen költséget ró a fenntartóra,**

- **világosan látható-e, hogy a tervezett feladatok s a tevékenységrendszer a meglévő tárgyi feltételekhez, valamint a meglévő, továbbá az ütemezett eszközfejlesztéshez hogyan illeszkednek,**
- **tervezik-e a program végrehajtásához szükséges fejlesztéseket.**

Tanácsoljuk, hogy:

- amennyiben az intézmény valamilyen speciális vagy szakfeladatot, vagy olyan egyéb feladatot vállal, amely várhatóan többlet-finanszírozást igényel, szükséges a fenntartóval való előzetes egyeztetés,
- a program kidolgozásánál kérjük ki a gazdasági vezető, közös igazgatású intézmények esetében az igazgató véleményét is,
- a munkában minden pedagógus aktívan vegyen részt, így a lehetőségek és a feltételek jobban tisztázhatóak,
- a pénzügyi lehetőségeken túl tanácsos a kapcsolati tényezőket is számba venni.

IX.

A kollégiumi nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszerének leírása

Annak megtervezése, hogy mit, mikor, milyen módszerrel mérnek, ellenőriznek, értékelnek, és kik vesznek részt ebben.

- A pedagógusok munkájának ellenőrzési rendszere, módszerei, visszacsatolási eljárások
- A tanulók fejlődésének, teljesítményének, tudásának, magatartásának, szorgalmának, ellenőrzési, mérési és értékelési módja (tervezés, módszerek, visszacsatolás)
- A fejlesztési tervekben kitűzött célok teljesülésével kapcsolatos egyéb intézményi szintű mérés, ellenőrzés, értékelés leírása, kiegészülve a visszacsatolási eljárások leírásával.

X.

Minőségfejlesztési munkaterv

A fejezet kidolgozásához a minőségfejlesztésre vonatkozó 3/2002 miniszteri rendelet az irányadó (Oktatási Közlöny, 2002. ápr. 26.).

Részlet a rendelet 4.§ -ből:

(1) A közoktatási intézményekben folyó minőségfejlesztés célja annak garانتálása, hogy a közoktatási intézmények a társadalmi és a helyi igényeknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtsanak.

A közoktatási intézmény ennek érdekében folyamatos, önértékelésen alapuló minőségfejlesztési tevékenységet folytat.

- Az önértékelés keretében a közoktatási intézmény
  - azonosítja partnereit,
  - folyamatosan méri azok igényeit, illetve elégedettségét.
- A mérések eredményeinek elemzése alapján
  - meghatározza szakmai céljait és szolgáltatásainak fejlesztését,
  - amelyek megvalósításához intézkedési terveket készít.
- Az intézkedési tervek megvalósulását értékeli, és azok eredményeit felhasználja működésének folyamatos fejlesztéséhez.

(2) A közoktatási intézmény a minőségfejlesztési feladatok végrehajtásához munkatervet készít. A munkaterv tartalmazza a minőségfejlesztési folyamat szakaszait, az elvégzendő feladatokat, azok időbeli ütemezését és végrehajtásért felelős személyek neveit."

Amennyiben az intézmény részt vesz a Comenius programban, vagy más minőségirányítási rendszert működtet, akkor azt a rendszert írja le. (Lásd: V.Gy. idézett könyvét, továbbá Tarcsa-Trencsényi-Vopaleczky: Minőségbiztosítás a kollégiumi pedagógiai programban-Hogyan? Okker Kiadó, 2003.)

XI.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

XII.

Záródokumentumok („legitimációs záradék”)

- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala a jóváhagyott pedagógiai programhoz való hozzáférés lehetőségei
- A pedagógiai program elfogadásának dokumentumai (szülői szervezet, nevelőtestület, diákönkormányzat nyilatkozata)

A módosított közoktatási törvény kollégiumokat érintő legfontosabb paragrafusai

A gyermekek, a tanulók jogai és kötelességei

12. §

(1) A tanuló kötelessége, hogy
c) életkorához és fejlettségéhez, továbbá iskolai és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, pedagógus felügyelete, szükség esetén irányítása mellett – a házirendben meghatározottak szerint – közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a tanítási órák, kollégiumi foglalkozások, rendezvények előkészítésében, lezárásában;
h) megtartsa az iskolai, kollégiumi szervezeti és működési szabályzatban, továbbá a házirendben foglaltakat.

(2) A nevelési-oktatási intézmény és a tanuló közötti eltérő megállapodás hiányában a tanuló jogutódjaként az iskola, kollégium szerzi meg a vagyoni jogokat minden olyan, a birtokába került dolog felett, amelyet a tanuló állított elő, vagy amely a tanuló jogviszonyából, kollégiumi tagsági viszonyából eredő kötelezettségének teljesítésével összefüggésben, illetve a tanulói, kollégiumi tagsági viszonyhoz kapcsolódó, azonban az abból származó kötelezettségekhez nem kötődő feladatok teljesítésekor jött létre. A tanulót – a (4) bekezdésben meghatározottak szerint – díjazás illeti meg, ha az iskola, kollégium a vagyoni jogokat másra ruhazza át.

(3) Ha az iskola, kollégium a dologgal kapcsolatos vagyoni jogokat nem szerzi meg, köteles azt – kérelemre – a tanuló részére az iratkezelésre vonatkozó rendelkezések megtartása mellett, ha az iratkezelés szabályai nem terjednek ki az adott dologra, a tanulói jogviszony megszűnésekor visszaadni. Az őrzésre egyebekben a felelős őrzés szabályait [Ptk. 196–197. §] kell alkalmazni.

A kollégium

32. §

(1) A kollégium feladata megteremteni a feltételeket az iskolai tanulmányok folytatásához azoknak,
a) akiknek a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, nemzeti vagy etnikai kisebbségi nyelven, illetve gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanuláshoz a lakóhelyükön nincs lehetőségük, illetve

b) akiknek a tanuláshoz megfelelő feltételeket a szülő nem tudja biztosítani.

(2) A kollégiumban externátusi ellátás biztosítható annak a tanulónak, akinek férőhely hiányában nem lehet kollégiumi elhelyezést biztosítani.

(3) A kollégium feladata a tanuló
a) humánus légkörben folyó nevelése, személyiségének fejlesztése, képességeinek és érdeklődésének megfelelően tehetségének kibontakoztatása, iskolai tanulmányainak segítése,
b) sportolási, művelődési és önképzési lehetőségének biztosítása,
c) öntevékenységének, együttműködési készségének fejlesztése, önállóságának, felelősség tudatának fejlesztése,
d) pályaválasztásához, középiskolai kollégium esetén a tanuló önálló életkezdéséhez szükséges ismeretek, képességek megszerzésének elősegítése.

(4) A kollégium kapcsolatot tart a tanuló szülőjével, iskolájával.

A működés rendje

40. §

(7) Az iskola és a kollégium házirendje állapítja meg, hogy – a tanulmányi kötelezettségek teljesítésén kívül – az e törvényben, továbbá jogszabályokban meghatározott tanulói jogokat és kötelezettségeket milyen módon lehet gyakorolni, illetve kell végrehajtani. Az iskola és a kollégium házirendje állapítja meg továbbá az iskolai, kollégiumi tanulói munkarendet, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, a kollégiumi foglalkozások rendjét, a kollégiumi lakhatás ideje alatt a kollégiumon kívüli tartózkodás során tiltott tanulói magatartást, az iskola és a kollégium helyiségei, berendezési tárgyai, eszközei és az iskolához, kollégiumhoz tartozó területek használatának rendjét, az iskola, kollégium által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó iskolán, kollégiumon kívüli rendezvényeken tiltott tanulói magatartást. Az óvoda házirendje a gyermeki jogok és

kötelességek gyakorlásával, a gyermek óvodai életrendjével kapcsolatos rendelkezéseket állapítja meg.

(8) A házirend előírhatja az óvodába, iskolába, kollégiumba a gyermekek, tanulók által bevitt dolgok megőrzöben (öltözöben) való elhelyezését, illetve a bevitel bejelentését. A házirend az óvodai bejáráshoz, illetve a tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszonyból származó jogok és kötelezettségek gyakorlásához, teljesítéséhez nem szükséges dolgok bevitelét megtilthatja, korlátozhatja vagy feltételhez kötheti. Ha az előírt szabályokat megszegik, a bekövetkezett kárért a nevelési-oktatási intézmény csak szándékos károkozás esetén felel.

(9) A házirendet az óvoda, az iskola, a kollégium vezetője készíti el, és a nevelőtestület fogadja el. A házirend elfogadásakor, illetve módosításakor az iskolaszék, kollégiumszék, óvodaszék, továbbá az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol. A házirend a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

(10) A közoktatási intézmény feladatai hatékony, törvényes és szakszerű végrehajtásának folyamatos javítása, fejlesztése céljából meghatározza minőségpolitikáját. A minőségpolitika végrehajtása érdekében minőségfejlesztési rendszert épít ki és működtet. A minőségpolitikát és minőségfejlesztési rendszert a közoktatási intézmény minőségirányítási programjában kell meghatározni (a továbbiakban: intézményi minőségirányítási program). Az intézményi minőségirányítási programot az intézmény vezetője készíti el, és az alkalmazotti közösség fogadja el. Elfogadása előtt be kell szerezni az iskolaszék [Kt. 60–61. §] és az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat [Kt. 63. §] véleményét. Az intézményi minőségirányítási program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

(11) Az intézményi minőségirányítási program határozza meg az intézmény működésének hosszútávra szóló elveit és a megvalósítását szolgáló elképzelé-

seket. Az intézményi minőségirányítási programban kell meghatározni az intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok végrehajtását.

(12) A szervezeti és működési szabályzatot, a házirendet és az intézményi minőségirányítási programot nyilvánosságra kell hozni. A házirend egy példányát az óvodába, iskolába, kollégiumba történő beiratkozáskor a szülőknek, tanulóknak át kell adni.

A nevelési és pedagógiai program

44. §

(1) A nevelési-oktatási intézményben a nevelő és oktató munka nevelési, illetve pedagógiai program szerint folyik. A nevelési, illetve pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A fenntartó a nevelési program és a pedagógiai program jóváhagyása előtt köteles - az Országos szakértői névjegyzékben szereplő, az adott intézménytípusnak megfelelő szakterületen nyilvántartásba vett - szakértő véleményét beszerezni. Ha az Országos szakértői névjegyzékben nincs az intézménytípusnak megfelelő szakterület, olyan szakértő véleményét kell beszerezni, akinek az adott intézménytípusban legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett gyakorlata van.

(2) A nevelési, illetve pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni. A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Tájékoztatni kell őket továbbá az iskolától kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és más felszerelésekről, valamint arról is, hogy az iskola milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentéséhez.

45. §

(4) Az iskola valamennyi évfolyamát átfogó helyi tantervet használ. A többcélú intézmény egységes, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogó pedagógiai programot, ennek keretein belül az egyes feladatok ellátásá-

hoz óvodai nevelési programot, illetve iskolai helyi tantervet, *kollégiumi pedagógiai programot* használ. Az általános művelődési központban működő nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programja része a nem közoktatási feladatot ellátó intézményegység tevékenységét is meghatározó pedagógiai-művelődési programnak. A pedagógiai-művelődési programnak biztosítani kell a közoktatási szolgáltatások és a nem közoktatási szolgáltatások egységeseit elvek szerinti megvalósítását.

49. §

(1) A kollégium - a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában foglaltak alapján - pedagógiai programot készít, figyelembe véve az érdekelt iskolák pedagógiai programját.

(2) A kollégium pedagógiai programja tartalmazza:

- a) a kollégium nevelési alapelveit, célkitűzéseit,
- b) a tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elveit,
- c) a tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, középiskolai kollégiumok esetén az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elveit,
- d) nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók kollégiumi nevelése esetén a nemzeti, etnikai kisebbség kulturális és anyanyelvi nevelésének feladatait,
- e) a hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások tervét,
- f) a kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszereit, eszközeit, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elveit,
- g) a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységet,
- h) a kollégium hagyományait és továbbfejlesztésének tervét,
- i) az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formáit,
- k) a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét.

A tanítási év rendje, a tanítási, képzési idő, a tanórán kívüli foglalkozások

53. §.

(7) A kollégium a kollégiumba felvett és az externátusi elhelyezésben részeseül tanuló részére felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő foglalkozásokat, továbbá a szabadidő eltöltését szolgáló a (2) bekezdés b.) és d.) pontjában felsorolt foglalkozásokat

(2) *tanórán kívüli foglalkozás:*

- a.) a szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör, énekkar, művészeti csoport (a továbbiakban a b.) 7 pont alattiak együtt: diákkör),
- b.) a tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokságok, iskolák közötti versenyek, bajnokságok, diáknapi,

és a tanulóval való egyéni törődést biztosító foglalkozásokat szervez.

A kollégiumi felkészítő foglalkozások szervezéséhez rendelkezésre álló időkeret nem lehet kevesebb - kollégiumi csoportonként - heti tizennégy óránál, a többi kollégiumi foglalkozásra rendelkezésre álló időkeret pedig - kollégiumi csoportonként - heti tíz óránál. A heti időkeret a kollégiumi feladatok, az egyes tanulócsoportok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható. A kollégiumi foglalkozásokat csoportos és egyéni foglalkozás keretében lehet megszervezni. Az egyéni foglalkozások szervezésénél az e törvény 52.§-a (11) bekezdésében b.) pontjában és (12) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell. (52.§ Egyéni - egyhárom tanuló részére szervezett - foglalkozásra rendelkezésre álló órakeretet annyi órával kell csökkenteni, ahány egyéni foglalkozást szerveztek. Az időkeret az iskolán belül az egyes évfolyamok és tanítási hetek, a kötelező és nem kötelező, valamint a tanórán kívüli foglalkozások között szabadon átcsoportosítható.)

(8) A kollégiumban biztosítani kell a pedagógiai felügyeletet azoknak a tanulóknak, akik nem tartózkodnak az iskolában, illetve nem vesznek részt kollégiumi foglalkozáson. A kollégium munkarendjét úgy kell meghatározni, hogy a tanuló elhatározása szerint rendszeresen hazlátogathasson. A hazautazás tanítási évben - beleértve az évközi szünetek idejét is - nem lehet kötelező.

(9) Az összefüggő, a napi három órát meghaladó napközis, tanulószobai és a kollégiumi foglalkozások között, isko-

laotthonos nevelés és oktatás esetén minden olyan délutáni tanítási időszakban, amelyben nincs testnevelési óra biztosítani kell a tanuló életkorához és fejlettségéhez igazodó játékos, egészségfejlesztő testmozgást. A játékos testmozgást, ha az időjárási viszonyok megengedik, szabadban kell megszervezni. A játékos testmozgás ideje legalább napi negyvenöt perc.

Kollégiumi tagsági viszony keletkezése

67. §

(3) A gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba. Fel kell venni a kollégiumba azt a napali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulót, akinek az intézeti elhelyezése nagykorúság miatt szűnt meg.

(4) A kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés a (3) bekezdésben meghatározott esetben a tanulói jogviszony fennállásáig, egyébként egy tanévre szól. A kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés iránti kérelem elfogadása, illetve elutasítása nem lehet fegyelmelési eszköz.

A fenntartói irányítás

102. §

c) meghatározza az adott nevelési év-

ben indítható óvodai csoportok számát, továbbá engedélyezi a maximális osztály, csoport létszámtól való eltérést, meghatározza az adott tanítási évben az iskolában indítható osztályok, napközis osztályok (csoportok), a kollégiumban szervezhető csoportok számát, továbbá engedélyezi a maximális létszámtól való eltérést;

d) a minőségirányítási programban meghatározottak szerint működteti a minőségfejlesztés rendszerét, továbbá rendszeresen – ha jogszabály másképp nem rendelkezik, négyévenként legalább egy alkalommal – ellenőrzi a közoktatási intézmény gazdálkodását, működésének törvényességét, hatékonyságát, a szakmai munka eredményességét, nevelési-oktatási intézményben továbbá a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet, a tanuló- és gyermekbaleset megelőzése érdekében tett intézkedéseket; ha a fenntartó nem helyi önkormányzat, a tanuló- és gyermekbalesetet jelenti a nevelési-oktatási intézmény székhelye szerint illetékes fővárosi, megyei főjegyzőnek;

f) jóváhagyja a közoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatát, minőségirányítási programját, valamint a nevelési-oktatási intézmény nevelési, illetve pedagógiai programját,

házirendjét, az általános művelődési központ pedagógiai-művelődési programját;

Átmeneti rendelkezések

129.§.

(6) Az óvodák, iskolák és kollégiumok 2004. június 30-ig felülvizsgálják a nevelési, pedagógiai programjukat, és megküldik a fenntartó részére jóváhagyás céljából. Eddig az időpontig elkészítik az intézményi minőségirányítási programot, melyet a nevelési-oktatási intézmények a nevelési, pedagógiai programmal együtt küldenek meg a fenntartónak. Ha a fenntartónak ötnél több közoktatási intézménye van, ütemtervet készíthet, amelyben meghatározhatja, hogy melyik intézménynek mikorra kell benyújtania a nevelési, pedagógiai programját és intézményi minőségirányítási programját. Az ütemtervben a benyújtásra vonatkozó legkorábbi időpont 2004. április 15. lehet.

(7) A kollégiumok nevelőtestületei 2004. január 31-éig titkos szavazás keretében döntenek arról, hogy bevezetik-e a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást. A titkos szavazás rendjét a kollégium határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy a nevelőtestület akkor határozatképes, ha a munkaviszonyban, közalkalmazotti

Pedagógiai felügyelő?

Amódosított 1993. évi LXXIX. törvény (közoktatási törvény) fontos feladatot határoz meg a kollégium tantestületei részére. 2004. január 31-ig dönteni kell arról, bevezetjük-e a pedagógiai felügyelő munkakört.

A politika „zseniálisan” oldotta meg az április-június hónapokban kialakult feszült helyzetet, ti: a szakmai érdekvédelem minden tőle telhetőt megtett, hogy megakadályozza a pedagógiai felügyelői státusz kollégiumi megjelenését. Megoldásként, amolyan „hoztam is galambot meg nem is” módon belekerült a jogszabályba, de a tantestületek maguk dönthetnek a bevezetéséről.

Csapdahelyzetet az teremthet, hogy csábítóan alacsonyan állapítja meg a törvény a pedagógiai felügyelő (40 óra/hét) bevezetése esetén a nevelőtanár heti kötelező óraszámát (24 óra/hét). A titkos szavazásnál az egyéni érdekek vezérlik a szavazó döntését, ezért szavazásnál fontos, hogy több oldalról nézzük: **mi is az egyéni érdek**. Javasolható, hogy a kollégiumok vezetői jól készítsék elő a döntést, minden érintett értse és lássa a saját jövőbeli feladatköreit!

Célszerű modellezni az esetleges változtatás esetén kialakuló munkarendet is! Például nyilvánvaló, hogy pedagógiai felügyelő bevezetése esetén a kollégiumi tanár csak foglalkozásokat tarthat, de ezt gyakorlatilag teljesen kötött időben teheti (mert akkor van tanuló). Így a munkarendje hétfőtől csütörtökig 15.00-21.00-ig tart. Előtte sem és utána sem alkalmasak a körülmények foglalkozások tartására. A döntés meghozatalakor sok más mellett ezt is célszerű mérlegelni, hiszen így minden nap 21.00-ig fog tartani a munkaidő!

Felelősségteljes döntést kívánok!

*Nagy Kálmán
Székesfehérvár*

jogviszonyban foglalkoztatottak több mint fele jelen van.

A támogató döntéshez a jelen lévők több mint felének igenlő szavazatára van szükség. Azokban a kollégiumokban, amelyekben a nevelőtestület támogatja a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást, 2004. augusztus 31-éig vizsgálják felül a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak közalkalmazotti kinevezését, illetve munkaszerződését. Ennek során határozzák meg, hogy 2004. szeptember 1-jétől kik azok, akiket pedagógiai felügyelő munkakörben, illetve pedagógus-munkakörben vagy – kettős munkakörben – a pedagógiai felügyelő és kollégiumi nevelő munkakörökben foglalkoztatnak tovább. Kettős munkakörben történő foglalkoztatás esetén meg kell határozni, hogy a teljes munkaidő hányad részét kell a kollégiumi nevelői, illetve a pedagógiai felügyelői feladatok ellátására fordítani. Kettős munkakörben történő foglalkoztatás esetén a kollégiumi nevelői feladatok ellátására meghatározott munkaidőhányadnak megfelelően csökkentett számú feladatok ellátására meghatározott munkaidőhányadnak megfelelően csökkentett munkaidőt kell teljesíteni a teljes munkaidőből a pedagógiai felügyelői munkakörben.

Ha a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatás bevezetését a nevelőtestület nem támogatja, a kollégiumi nevelő munkát a következők szerint kell megszervezni: a kollégiumi nevelők kötelező óraszama 30, illetve a gyakorló kollégiumban és fogvatékos tanulók kollégiumában 26, továbbá a kollégiumi pedagóguslétszám meghatározásánál figyelembe kell venni a tanulók nemenként és épületenként megadott létszámát, a kollégiumi foglalkozási időn kívül nemenként és épületenként 100-120 tanulói csoporttal számolva, valamint a kötelező óraszám teljesíthető az iskolai vagy kollégiumi foglalkozáson részt nem vevő tanulók – étkezési, alvási és a heti pihenőnapon, munkaszüneti napon teljesített ügyeleti időn kívüli – folyamatos pedagógiai felügyeletének ellátásával (114.§. (1) bekezdés c.) pont), feltéve, hogy egy pedagógusra legalább 50, legfeljebb 100 tanuló jut.

A kollégiumi nevelőtestület titkos

szavazással hozott döntésével a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatás 2004. szeptember után is bevezethető. Szavazás évente egy alkalommal tartható. A szavazás a tanítási év utolsó hónapjában tartható, melynek eredményétől függően a következő tanévtől lehet bevezetni pedagógiai felügyelő munkakörben történő foglalkoztatást. Ha a kollégiumban bevezették a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást, annak megszüntetéséhez a fenntartó egyetértésére van szükség. A megszüntetéssel kapcsolatos döntésre egyebekben a bevezetésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(8) Az óvodák, iskolák és kollégiumok 2004. december 31-éig felülvizsgálják házirendjüket és megküldik a fenntartó részére jóváhagyás céljából. Ha a fenntartó ötnél több nevelési-oktatási intézmény fenntartásáról gondoskodik, ütemtervet készíthet, amelyben meghatározhatja, hogy melyik nevelési-oktatási intézménynek mikorra kell felülvizsgálnia és benyújtania a házirendjét. Az ütemtervben a házirend benyújtására vonatkozó legkorábbi időpont 2004. november 30. lehet.

1.sz. melléklet

1. A kollégiumban pedagógus munkakörben foglalkoztatottak létszámát
- a kollégiumi foglalkozások száma,

- a pedagógusok kötelező óraszama alapján kell megállapítani.

Kollégiumi nevelő:

- **kötelező óra 24**, ha bevezették a pedagógiai felügyelői munkakört, - legközelebbi időpont 2004. szept.1.
- **amennyiben nem, akkor: 30 óra**

A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak iskolában és kollégiumban

Pedagógiai felügyelő a kollégiumban épületenként és nemenként 100 tanulóra számítva, de legalább 1 fő, -a nevelőtestület döntése alapján kerülhet bevezetésre

A kollégiumban, ha azt

- legalább 200 és legfeljebb 400 tanuló befogadására létesítették akkor egy,
- 400 több tanuló befogadására létesítették további egy könyvtáros tanárt (tanítót) kell alkalmazni.

5. Kollégiumban, gyakorló kollégiumban – kötelező óra

- a.) kollégium igazgatói, vezetői
  - 450 tanulónál több tanulólétszám esetén 4
  - 251 – 450 tanulólétszám esetén 6
  - 101 – 250 tanulólétszám esetén 10
  - 100 tanulólétszámig 15

b) igazgatóhelyettesi, vezető-helyettesi: az igazgatóra megállapított kötelező óraszám + 4 óra.

KSZ Hírek

2003. szeptember 17-én ülést tartott a Kollégiumi Szövetség Ügyvivő Testülete.

Miután az ügyvivők beszámoltak a nyáron végzett munkájukról, a következő napirendeket tárgyalták meg:

1. Az Oktatási Minisztérium kollégium fejlesztési tervezete.
2. Országos kollégiumi felmérés előkészítése a költségvetési tárgyalásokhoz.
3. Felkészülés a 2003 szeptember 27-i NAT Konferenciára.
4. Megyei elnöki értekezlet előkészítése.
5. Megyei értekezletek szervezése országos szinten.
6. Továbbképzési programok akkreditációjával kapcsolatos teendők.
7. A Kollégium című folyóirat következő számának tartalmi kialakítása.
8. Szakmai képviselő rendezvényeken, fórumokon.

KOLLÉGIUMPEDAGÓGIAI TANÁRTOVÁBBKÉPZÉS

Alapítási engedély száma: T.300730-763/1999

Indítási engedély száma: XXV. /2. / 478 /2000.

Az ELTE BTK Neveléstudományi Tanszék kollégiumpedagógiai intenzív továbbképzést hirdet bentlakásos intézményekben dolgozó pedagógusoknak kollégiumpedagógiai, vezetéstudományi, szociálpszichológiai, fejlődés-lélektani, kommunikációs ismereteik megújítása érdekében.

A szakmai szervezetek javasolják kollégiumi tanároknak a tanártovábbképzésen való részvételt.

A továbbképzés, amely megfelel a **hétéves továbbképzési kötelezettségnek**, 120 óras (két egyetemi félév, nyolc-kilenc kétnapos konzultáció).

A továbbképzés helye:

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Apáczai Kollégium, fővárosi kollégiumok.

(Kellő **számú jelentkező** esetén az ország bármely intézményében, továbbképzési központjában **megszervezhető!**)

A 120 óras továbbképzés **ára: 75 000 (hetvenötezer) Ft**

Követelmény: záródolgozat, (záróvizsga). Teljesítés után TANUSÍTVÁNYT adunk.

Jelentkezés: 2003. májustól - október 31-ig

Kezdés: 2003. november

Jelentkezési lapot küldünk!

Tel és fax: 266 2032; E-mail: istvan.simon@om.hu

Dr. Simon István
programgazda

TEMATIKA:

- 1.) Kollégiumtörténet
- 2.) A kollégiumi nevelés alapkérdései. (a kollégium az iskolarendszerben, a kollégium funkciói; célok, értékek, követelmények).
- 3.) Kollégiumpedagógia (nevelési feladatok, területek, eszközök, módszerek a kollégiumban).
- 4.) A kollégiumi nevelési folyamatban résztvevők: kollégisták, pedagógusok, szülők, külső személyek.
- 5.) A kollégiumi nevelési folyamatot alakító környezeti tényezők, tárgyi eszközök, taneszközök.
- 6.) A kollégiumi nevelés pszichológiai, szociológiai, szociálpszichológiai elemei. Kommunikációs képességek fejlesztése, konfliktusszituációk megoldásának gyakorlása.
- 7.) A kollégium pedagógiai irányítása, gazdasági vezetése; a kollégiumi menedzsment
- 8.) Minőségbiztosítás a kollégiumban
- 9.) Gyermekvédelem a bentlakásos intézményekben
- 10.) Aktuális – kollégiumot érintő – oktatáspolitikai, érdekvédelmi, kutatási, pályázattal kapcsolatos kérdések.

Érdeklődés, információ: dr. Simon István programgazda

1053. Budapest, Papnövelde u. 4-6.

Tel. és FAX: 266 2032

Részletes tematikát, jelentkezési adatlapot, faxon, vagy postafordultával küldünk.

Budapest, 2003. augusztus

dr. Simon István

Internetes tábor Velencén

Velencén augusztus 8. és 17. között immár hetedik alkalommal rendezték meg a SuliNet tábort, amely az idén is több mint száz olyan általános és középiskolás diákot fogadott, akik az átlagnál jobban érdeklődnek az Internet, a programozás és a számítógépes grafika iránt.

A táborlakók mindjárt megérkezésük után érdeklődésük szerint csapatokat alkottak: választásuk szerint lehetnek programozók, szerkesztők, designerek, illetve kreatív munkatársak, majd cég formájában működtek közre egy-egy "projekt" elkészítésében.

A tábor vezetői elmondták, megadott problémára szabályos közbeszerzési pályázatot írtak ki a helyi "köztisztviselők", mindegyik cég kidolgozta ajánlatát, majd szintén a köztisztviselők döntöttek arról, ki valósíthatja meg az adott fejlesztést - ezzel is gyakorolva az uniós normákat. Így készült el egye-

bek között az európai zászlókat felismerő program, az Európai Unió városai közötti távolságot kiszámító program, nem utolsósorban több unióval kapcsolatos játék.

A diákok elkészítettek egy portált is, valamint megalkották a tábor háromdimenziós térképét.

A táborba egyébként egy, a Sulinet honlapján elérhető pályázati űrlap kitöltésével jelentkezettek a diákok. Részvételi díjuk jelképes összeg volt, de szociális és tanulmányi alapon "ösztöndíjat" is kaphattak. A számítógépes feladatok mellett naponta sportprogramokat és különböző más közösségi és szabadidős foglalkozásokat is szerveztek a résztvevőknek a tábor vezetői. Az eddigi tapasztalatok szerint azonban a fiatalokat nehezebb volt rávenni a közösségi programokra, a kikapcsolódásra, mint a számítógép melletti munkára. Mint mindig, ezúttal is sok tehetséges fiatal hívta fel magára a figyelmet.

- Az oktatásban szükséges szemléletváltás lényege, hogy az itt megmutató szellemi kapacitás az iskolarendszer keretein belül is helyet kaphasson - hangsúlyozta a táborba ellátogató Magyar Bálint oktatási miniszter. - Az oktatás terén elindított reformok azt a célt szolgálják, hogy a perspektíva nélküli, lexikális tudásra épülő képzést az igények szerint mobilizálható digitális kultúra és az elektronikus írásbeliség válthassa fel.

Csak így valósítható meg, hogy a számítástechnika, az internet ne csupán speciális tantárgy legyen, hanem szervesen beépüljön akár már az általános iskolai tantervbe és ez által a hétköznapjainkba is - hangsúlyozta a miniszter.

Az elkészült programok a tábor végén felkerültek a Sulinet honlapjára. A szervezők sikeresnek ítélték az egyhetes közös munkát, ahogy a diákok is, így természetes, hogy a tábort jövőre ismét megszervezzük.

Kende Tünde

Forrás: „Mentor” Magazin

Szakmai etikai kódex pedagógusoknak

A közelmúltban jelent meg az óvodák és iskolák mindennapjaiból vett valós esetek bemutatásával a Pedagógusok szakmai etikai kódexe, amelyet Hoffmann Rózsa egyetemi docens, a könyv szerkesztője mutatott be augusztus végén Budapesten. A szerkesztő elmondta, hogy a könyv a Független Pedagógus Fórum által 1995-ben összeállított pedagógus szakmai etikai kódex bővített, továbbfejlesztett változata. A kiadvány többek között az etika és a joghatárvival, a pedagógusszerep történeti változásaival, az erkölcs és pedagógia kérdéskörével foglalkozik. Az etikai kódexben található tizenhat pedagógiai eseteírás között az iskolaérettiséggel, a tanárváltozással, igazgatóválasztással kapcsolatos témákról olvashatnak az érdeklődők. A könyv egyebek mellett ajánlásokat fogalmaz meg az iskolák, pedagógusok számára, mi az, amit magukra nézve kötelezőnek tekintenek.

Beköltöztek a „Gólyák” a Hunyadiba

A kalocsai Hunyadi János Középiskolai Kollégiumba 2003. augusztus 30-án délelőtt berepültek az elsős gólyák. Több mint 80 diákot kísérték a szülők a hagyományos „Gólyatáborba”, melyet azal a céllal szervezett a kollégium tانتestülete és diákönkormányzata, hogy segítsék az **elsős évesek beilleszkedését**. Már a beiratkozáskor tudták a leendő kollégisták a két nap programját, így nem érte váratlanul őket, amikor a tantestületnek és társaiknak be kellett mutatkozni. A szülők az igazgatói tájékoztatót követően **Kurdics Mihály rendőr alezredes** úrtól kaptak jó tanácsokat a kábítószer fogyasztás megelőzésével kapcsolatban. A diákoknak tartott előadásában arra figyelmeztette a kollégistákat, hogy **„Nem lehet divat a halál”**, mindenkinek egy egészsége, egy élete van.

Délután meglátogatták a gólyák az érseki kastélyt, templomot és ismerkedtek a várossal. Este a tantestület előtt mindenki bemutatkozott, melynek során kiderült, hogy lesz utánpótlás a tánccsoportban, a kiségyüttesben és a sportélet is színesnek ígérkezik. Vasárnap a házirendről, napi-rendről, a kollégiumi hagyományokról, a diákönkormányzatról és a kollégium alapítványáról hallgattak meg tájékoztatókat, és jó tanácsokat kaptak a közösségi együttéléshez, a sikeres beilleszkedéshez. Délután már megérkeztek az „öregek is”, akik örömmel konstataáltak, hogy az elsősök már előre tudnak köszönni, nem tévednek el a villában, és név szerint ismerik a tanárokat, a diákvezetőket.

Bízunk benne, hogy a néhány napos gólyák fészket raknak, s kollégiumi polgárként rendszeresen vissza is költöznek.

G.B.